

Az írás

Arról kellett volna ma írnom, hogy az egyik felelősségi intézmény kollégiumában a szellemileg magasán kvalifikált hallgatók megrongálták a berendezést, s a hírek szerint ma olybá tűnik az épület belseje, mintha ócska munkásszállás lenne, hol két évtizede csak a lepedőt és az embereket cserélik le a vaságyakról, de a „berendezés marad”. Címet is adtam ennek a riportba áttűnő publicisztikának, melyben az elfojtott indulatok *belső haragspiráljáról* értekeztem volna, belátva és belátatva azt, hogy a jövő értelmiségében halmozódó keserűség, bizonytalanságérzet és enerváltság olykor megmagyarázhatatlan tettekre sarkall egyeseket. Persze, jól tudom, ez a *megmagyarázhatatlan* csak stílfogás, hisz éppen a haragspirál — mely az inflációt fokozó ár-árrspiráltól kölcsönözte nevét — magyarázza az első megközelítésben valóban érthetetlen folyamatokat.

Olyan ez, mint a gépmunka, anno? Tűnődtem volna ezen egy bekezdésnyit, bemutatván az emberekben gyülemelő feszültségek közös östét, eredjét, amit talán még bölcsőnek is mondtam volna, ha elkap az emelkedettség. Aztán egy másik bekezdésben már a konkrét hallgatói nyomorokra tértem volna ki, reakanyarodva a téma-együttesre, mint egy gyorsasági motorversenyző, hisz itt, ebben a fordulóban nő a sebesség — arcunk is pirul, hisz lüktet a vér.

Idáig tartottak volna a bevezető mondatok, azután következett volna a riportos „fazon”: az érdeklődés és az oknyomozás szavai, a fölhasított ülőalkalmatosságok elszomorító képeinek részletező, szimbólumokat sejtető leírása, végül a meghökkenő újságíró helyszíni összeglése, komolyan, az ügyszóhoz illő felelősségérzettel. És persze elemelve is, pontosabban megemelve egy kicsit az írást az izzadságszagú tények fölé, valahová a valóság szintjének közelébe.

Az ilyen módon kipiperezett mű azután odakerült volna a szerkesztő asztalára, akinek „viccesen” hátravettem volna az ajtóból, hogy „az asztal sarkára rakja, mert

középen beszakad”. Végül vártam volna a másnapi sajtót, mert közel hat esztendő sem tudta kicsenni, kikoptatni belőlem azt az érzést, amit csak íróember érezhet — az írás bódulatának másnapján.

Idáig tart a feltételes mód. Napiapos vagy-vagy, február 26-án. Természetesen elmentem a kollégiumba, ahol senkit sem talált meg a portás, mármint senkit sem azok közül, akit kerestem. Körülnéztem hát egyedül, de mégsem irhattam meg, amit láttam, mert *hátha rossz az én szemem, és hátha hibásan fordítja le a látvány nyelvét az én elmém tolmácsa*. Így bejöttem a szerkesztőségbe eme kiirhatatlan írás terhével, s hogy még jobban érezsem magam, leültem meghallgatni a mai napra rendelt rossz híreket.

Ezeket sem írjuk — írhatjuk — ki magunkból, döböntem rá. Bennünk is útjára indulhat makacs célszerűtlenségével a haragspirál, a mi lelkünkben is a végső pontig préselődhet az a rugó, melyről bántatlan kevert dühvel robbanna ki a panasz. A délelőtti kávé mellett beszélünk a nyilvánosságáról is. Nálunk, hivatásosoknál, ez nem divatszó, és nem is üres szentség. Ez a benső spirál egyik nagy kanyarja már a tepsidőben túl, de a harag még innen. Talán nevezük ezt épszerű feszültségnek, mely nélkül semmiféle igazi alkotás, írás nem szület.

A kávénál hagytam el. Visszaemtem a szobámba, és felbontottam a leveleimet. Barátom írja Pestről: „Minden írásban van valami ellépés attól, ami éppen történik; és lehet, hogy nem a szellemi klimax előjele az, hogy most jó bevárni azt, sőt, elidőzni abban, ami van, nehogy a görcsös ellépésből bornirtan könnyed, menüettnek tűnő aerobic-monológ legyen.”

Simone Weil mondja egy helyütt, hogy ő mindig azt választotta, ami a sorsa kijelölt számára. Ugy gondolta, ez az igazi választás.

„Elidőzni abban, ami van.” Miben is? Talán a megszelídító szemlélődésben. Talán a várakozásban. Abban, hogy végre megérkezik az írás.

Dlusztus Imre

Tanácskozott a városi KISZ-bizottság

Tegnap, pénteken Toth Tamás első titkár vezetésével tanácskozott a városi KISZ-bizottság. A résztvevők először a bizottság választott tisztségviselőinek beszámolóit hallgatták meg. A városi úttörőelnök, a titkárok az elmúlt hónapban elvégzett feladataikat ismertették. Ez az új munkaforma kísérlet arra, hogy az apparátusi munka részleteiről, fontos döntésekről, az előkészítéséről is tájékozódhassanak a testület tagjai. Ezen túl véleményekkel, javaslataikkal kiegészítve segítik az apparátus döntés-előkészítő munkáját.

Ezt követően Habiné Tuza Klára titkár jelentését vitatták meg, amely azzal foglalkozott, hogyan csatlakoztak városunk KISZ-alapszervezetei a kormány kibontakozási programjához. Több javaslat hangzott el új munkamódszerek bevezetéséről is. Befejezésül az 1988. évi költségvetésről valamint személyi és szervezeti kiutalásokról döntöttek.

Miniatűrök művésze

Csak erős mikroszkóp alatt látható az a művészi kivitelű Puskin verseskötet, melyet M. Maszljuk, ukrán kézműves mester készített. Az aranyozott borítólapon a költő portréja díszíti. A mesternek a szuperminikönyv lapozásához különleges szerszámot kellett terveznie. Maszljuk az idén és jövőre folytatja Puskin műveinek miniatűrízálását. Már elkészült a poéta arany feldomborművével is — természetesen miniformátumban —, és azt a moszkvai Puskin Múzeumnak ajándékozta. Az ukrán népművészet egyik legismertebb alkotása egy aranyból formált mozdonymodell, amely 20 milliószor kisebb az eredeténél. A modell hossza mindössze nyolc mikron, szélessége három mikron, magassága két mikron.

Jogok és érdekek

Beszélgetés Ágoston Józseffel, az szmt vezető titkárával

Hova tovább nincs olyan nap, hogy valamilyen sajtóorgánumban ne olvashatnánk, hallhatnánk a szakszervezeti munkáról — tegyük hozzá, nem mindig az elégedettség szavait, inkább a bírálatot, illetve az elvárásokat. Amikor Ágoston Józsefet, az szmt vezető titkárával beszélgetésre kértem, arra voltam kíváncsi, megynében a szakszervezetek hogyan tudnak megfelelni a velük szemben támasztott növekvő követelményeknek?

— Ha jól gondolom: nehéz helyzetben van a szakszervezet, ez azonban egyfajta tükröképe is a dolgozó emberek nehezédkörülmenyeinek. Hiszen az érdekékviseleti szervéről van szó. Így van ez?

— Igen! Miért lenne könnyebb szakszervezetnek, mint tagjainak. És így is lesz, amíg az ország gazdasági helyzetével együtt a dolgozók nem érzik közvetlenül is életszínvonaluk emelkedését. Most ugyanis az a jellemző, hogy a szocializmus működési zavarai növekvő terheket raknak mind a dolgozók, mind a szakszervezetek vállára. Az lenne az igazi, ha a szakszervezet — egyéb szervezetekkel együtt — nyílt, őszinte, kötetlen beszélgetéseket folytatna a dolgozók csoportjaival. Az emberek ma sokkal inkább óhajtkák az igaz szót, mint bármikor. Most nagyobb türelemmel kellene meghallgatni őket.

— Az együttgondolkodásban, a döntés előkészítésében tud-e érvényesülni a szakszervezeti érdekvédelem?

— Nagyon ellentmondásosan, sokszínűen, és sajnos, nem mindig tagjaink melegezésére. Itt nagy szerepe van tisztségviselőink felkészültségének és személyes bátorságának. Meghatározó a gazdaságvezetés és a szakszervezeti bizottságok közötti együttműködés készsége és színvonala. Úgy látom, hogy az érdekérvényesítés legfőbb módszere korunkban a megállapodások, a kompromisszumok kötése. Az nem lehet, hogy csak az egyik fél diktáljon. Növekszenek a dolgozókra hárított terhek, 8 óra helyett 12-14 órát válnak sokan, emelkedik a piacoló értelmiségi emberek száma, a személyi jövedelemadó, az általános forgalmi adó elvonó hatását majd ezután érezzük istenigazából. Ily módon olyan kölcsönös megállapodásokra van szükség — helyenként lehetőségek —, amelyek a körülményekhez képest mindenki számára elviselhetőek. A szervezett dolgozók sokasága nem ismeri, hogy milyen viták zajlanak mondjuk a kormány és a szakszervezet között. Hogy milyen álláspontot képvisel. Csak azt érzékelik, ami már a kompromisszum végeredménye, természetesen gyakran ez sem kevés.

— És mindig jó is az a megállapodás, ami a kompromisszum eredménye?

— Ebben is nagyon megoszlanak a vélemények. Mi gyakran örülünk olyan kompromisszumnak is, amit tagjaink kevésnek tartanak. Gyakran érbenünk az a kritika, hogy hamar rábólintunk egy-egy állami, gazdasági javaslatra. A tagság véleményét nagyon szigorúan vesszük, ám gyakran beszorulunk, mert azt a választ kapjuk, hogy „nincs pénz”. Így aztán a szakszervezeti mozgálm egyik sajátos feladata ma a dolgozó emberre nehezédkörülmenyek csökkentése, enyhítése. A szakszervezetek követelése volt például a bérek bruttosítása, az elhelyezkedési támogatás, a gyed meghosszabbítása, a családi pótlék emelése, a szakszervezeti tagdíj adómentessége, sorolhatnám. A szakszervezet tartja napirenden a bérreform mielőbbi kidolgozását, a bérmechanizmus továbbfejlesztését. Azt igényelve, hogy a bérek a teljesítményvel kövessék, hogy ne csak a termékek arányait vizsgálják, hanem a munkaerő értékviszonyait is (áremelések, gyermeknevelési költségei stb.).

— A végrehajtást, a dolgozó érdekvédelmet illetően nem túlságosan türelmes a szakszervezet?

— Elismerem, hogy ez kívülről így tűnhet. A megélhetési gondokkal küzdő embernek azonnali segítségre van szüksége. Másfelől pontosan ismerjük az ország anyagi helyzetét. Tudjuk, ha valahová több pénz kell juttatni, azt máshonnan veszik el. Elismerem viszont, hogy számos munkahelyen lehetne erőteljesebb, következetesebb a szakszervezet, időnként bátrabban ütközhetnének a dolgozók véleményét. Megfigyelhető ugyanis a dolgozó emberek kiszolgáltatottságának felerősödése a munkahelyeken. Helyenként rossz a modor és durván beszélnek az emberrel. Több munkahelyen az elbocsátások is megkezdődtek.

Azzal is számolni kell, hogy az elmúlt 30 évben „békés” viszonyok között dolgoztak a szakszervezetek. És most az élesedő körülmények hatására sok kilóddással találják meg a legelfogadhatóbb módszereket, eljárásokat. Nagy dilemmája a szakszervezetnek, hogy beleszóljon-e a létszámleépítésknél a dolgozók kiválasztásába, adja-e egyetértését ahhoz, hogy éppen a megnevezetteket küldjék el. Tudjuk, hogy a termékszervezet módosítás súlyos kényszere a létszámleépítés, másrészt be kell látni, hogy ahol kevesebben is el tudják végezni azt a munkát, ott ne dolgozzanak többen. Még mindig az érdekvédelemnél tartva, úgy gondolom, hogy a jövőben a dolgozó emberrel, mint munkavállalóval törődünk többet. Konzekvensen képviseljük jogos érdekeiket a munkaadókka szemben.

— Megyénben tapasztalható-e az országostól eltérő jelenség a szakszervezeti mozgalomban?

— A szakszervezeti mozgalom megyékben is olyan, mint az országban. Némely kérdésben azonban vannak eltérések. Így például szerezcsénkre nálunk nincs Ózd, vagy Tatabánya. Nincsenek tömeges elbocsátások. Nyugodt a munkaerő-gazdálkodásunk. Több munkahely van, mint munkára jelentkező. Sajátos megyénkben a vegyes jövedelmű családok kialakulása, amelynek viszonylag könnyebben elviselik a fogyasztói árak emelését, mint a csak bérből és fizetésből élők.

Felmerül újabban az a gondolat is, hogy a szakszervezeti érdekvédelem sokaságát — a munkába való felvételtől az elbocsátásig — mint szolgáltatást nyújt-suk a tagságnak.

— Az utóbbi időben gyakran olvasni, hogy a tagdíjak emelése miatt (is) kilépnek emberek a szakszervezetből. Mi a helyzet Csongrád megyében?

— A kilépések miatt általában 3 százalékkal, néhány ágazatban 5-6 százalékkal csökkent a szervezethez. Úgy gondolom, hogy ez felhasználható alkalom arra is, hogy egyesek jogos, vagy vélt sérelmek miatt kilépjenek. Nem szabad lemondani a tagságmegtartásáról. Megemlítem, hogy a kilépett, a szervezeten dolgozókkal szemben kialakulóban van egy úgy-mond „védekezési reflex”. Ez úgy jelentkezik többek között, hogy kiírják az szb a tájára: „belépés csak tag-sági könyvvel”. Van olyan gazdaság, ahol az ágazatvezető csak szervezett dolgozókat foglalkoztat. Másutt „kiszivárogtatják”, hogy létszámleépítéskor a szakszervezetben kívüliek kerülnek először sorra. Mind többen beszélnek arról, hogy vajon a szakszervezet minden dolgozó, vagy csak a szervezett dolgozók érdekeit védi. Legjobb lelkiismeretem szerint mondom: a magyar szakszervezeti mozgalom minden, bérből és fizetésből élő ember érdekvédelmét vállalja fel.

— Mondtak-e le szakszervezeti tisztségviselők a rájuk nehezédkörülmenyek miatt?

— Nem tudok ilyenről. Ha mégis előfordulna, az nagyon kevés lehet. Amit viszont tapasztalunk: megnöttek a balmiaki, főbalmiaki terhei, napi gondjai, vesződései, vitái a természet irányítókkal. Másutt bizonyos fokú elbátortalanodást lehet felismerni. Esetenként a jogos érdekek mellett sem mernek kiállni, mert félnek a retorziótól. Több ágazat megyei titkára hátrányosnak véli, ha az szb-titkárt az üzemi fizeti.

— Mit lehet ez ellen tenni?

— Úgy lehet védekezni, ha a tisztségviselőknél színvonalasabb a felkészítésük. az alapvető kérdésekben magabiztosabb a politikai biztonságérzetük. És vissza kell állítani a korábbi védettséget is.

— Mit jelent a védettség?

— Azt, hogy megválasztástól a felmentést követő két évig csak a szakszervezeti szervek egyetértésével lehet fegyelmit indítani, elbocsátani stb. a tisztségviselőinket.

— Végezetül: hogyan vélekedik arról az ugyancsak új igényről, hogy egyes ágazatokon belül önálló szakszervezeteket szeretnének létrehozni?

— A kielégítetlen rétegérdekek — amelyek valóban nagyon különbözőek — egyre inkább utat törnek maguknak. A jogos érdekek érvényesülésének nem szabad gátat szabni. Feltehetően a következő években erősödni fog a szakszervezetek szövetségi jellege. Azt gondolom, hogy első-sorban a tagozatok alakulásának van realitása, önálló vezetéssel és programmal. De az önálló szervezet alakulását sem lehet kizárni, mint ahogyan a meglovók egyesülését sem. Minden különválasztó törekvést érdemes alaposan végiggondolni. Ebben is a szakszervezeti mozgalom további korszerűsítését, a demokrácia fejlődését látom.

Honti Katalin

Műsorajánlat

Éjszakai filmvetítés-sorozat kezdődik ma, szombaton este 10 órai kezdettel a Juhász Gyula Művelődési Központban: az érdeklődők videón először a CHIKARA ARNYÉKA című amerikai filmet láthatják, majd diszódó következik.

És még egy moziprogram, amely a hét vége kínálatához tartozik: ma, szombaton, és holnap, vasárnap este 7 órai kezdettel az ifjúsági házban.

GYOVAINÉ KERESKES RÓZSA naiv festő KIÁLLÍTÁSA nyílik meg február 29-én, hétfőn délután fél 5-kor az olajipari dolgozók Lenin körút 47. szám alatti klubjában. A tárlatot, melyet Tóth Attila művészeti író nyit meg az érdeklődők március 4-ig, naponta délelőtt 10 és este 6 óra között tekinthetik meg.

FELLINI-SOROZAT indul a Kossuth Lajos sugárút 53. szám alatti Dugonics-mozi-ban: először február 29-én, hétfőn este fél 8-kor a mester *Bikaborjak* című alkotását vetítik. A sorozatra bérletek a mozi-ban ma, holnap és hétfőn délután 4 és este 7 óra között válthatók.

LAS & VEGAS, SAN FRANCISCO címmel Soproni Lajos tart diákepekkel illusztrált előadást február 29-én, hétfőn este 6 órai kezdettel a Juhász Gyula Művelődési Központban.

ROMÁN NYELVEN március 1-jén, kedden 18.05, SZLOVAKUL március 3-án, csütörtökön 17 óra 30 perces kezdettel mondanak híreket a szegedi tévéstudió adásaként a tévé 2-es programjában.

A JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumának Kórusa, a Radnóti Miklós Gimnázium leánykara, valamint a Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola leánykara énekel *Szécsi József, Joó Éte, illetve Mihálka György* vezényletével a Kossuth-rá-

dió ÉNEKLŐ IFJÚSÁG című műsorában március 1-jén, kedden 10 óra 25 perces kezdettel. A három szegedi együttest Varga Károly mutatja be.

A Béke Utcai Általános Iskola kórusát hallhatjuk *Korsós né Balogh Katalin* vezényletével (zongorán közreműködik *Delley József*) március 3-án, csütörtökön 10 óra 35 perckor az ÉNEKLŐ IFJÚSÁG soron következő adásában a Kossuth rádióban.

A kisteleki pártéletről

Kisteleken és vonzáskörzetében az MSZMP KB 1987. november 11-i határozatának végrehajtása érdekében folyamatosan alakulnak át a községi és üzemi pártvezetőségek pártbizottságokká. Eddig megalakult a pusztaszeri pártbizottság 1. munkabizottsággal, (titkára Sági Mihály), a csengelei pártbizottság 3 munkabizottsággal, (titkára Bitó Jó-

zsef), a Kisteleki Egység Afész pártbizottsága 3 munkabizottsággal (titkára Vigh István lett). Várhatóan az első félévben átalakításra kerül a kábelgyári, az ópusztaszeri és a baksi pártvezetőség pártbizottságá, második félévben a balástyai pártbizottság alakul át egytestület pártbizottságá.